

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile necunoscute nu se
primesc. — Măruntașii nu se
retrimic.
INȘERATE se primesc în Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele orașuri de amatori:
în Viena: M. Debes, Heinrich
Schickel, Rudolf Mossa, A. Oppelits,
Nachfolger; Anton Oppelits, J.
Danneberg, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat; în
București: Agence Havas, Snc-
cursale de Roumanie; în Ham-
burg: Karoly & Liebmann.
Prețul înșerărilor: o seriă
garzonă pe o coloană 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicarea mai dese după
tarifă și înveștă.
Reclama pe pagină a 3-a o
seră 10 cr. sau 24 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL LIX.

„Gazeta” ieșe în mă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru Românie și strălăutate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din stră-
ră și la ad. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
Târgul Iului Nr. 80: etagiu
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu două în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un esemplar 6 cr. v. a.
său 15 bani. Adărt abonamen-
tele cât și înșerările sunt
a se plăti înainte.

Nr. 210.

Brașov, Luni-Marti 24 Septemvire (6 Octomvire)

1896.

România, noi și Maghiarii.

I.

Inalta visită a monarchului nostru la București s'a petrecut fără de cel mai mic incident neplăcut. Ea a fost norocit introdusă prin avântul, cu care regele României, încunjurat de notabili țerei, de populațiunea și de armata română dela țormul Dunărei, s'au întâișit la serbarea internațională a inaugurării canalului dela Porțile de fier.

S'a văduț și s'a simțit de toți, cu câtă conștiință de sine și mândria s'a prezentat tinerul regat român. Și nu mai puțin au dat mărturie despre această conștiință a propriei valori, dobândită cu multă muncă și jertfă, dizele festive ale primirei și găzduirii împăratului și regelui apostolic Francisc Iosif I în România.

Majestatea Sa monarchul nostru a trebuit să fiă mulțumit de ceea ce a întâmpinat și a văduț ca ôșpe al Regelui Carol și al României. Nu mai puțin mulțumiți trebuie să fiă frații noștri din regatul independent de distincțiunea și de onôrea, ce s'a făcut suveranului și țerei lor prin visita preainaltă, a celui mai bătrân dintre monarchii continentului, totodată membru al celei mai vechi dinastii în Europa și puternic vecin al țerei românesce.

Se'nțelege, că în asemenea momente solemnele, cum a fost primirea împăratului, au trebuit să amuțescă disensiunile și nemulțămirea. Așa a și fost. Tôte partidele țerei au onorat și salutat unanim și cu aceeași căldură pe inaltul ôșpe pe pământul României. Nu fără temei s'a dis, prin urmare, că partidele politice române au documentat printr'asta mult tact și maturitate politică.

Decă însă pasul întreprins de Majestatea Sa monarchul nostru a

produs mulțumire în România pentru prețioasă dovadă de onorifică recunoscere, de amicitie și incredere, putem afirma cu drept cuvânt, că și aici la noi, între hotarele monarchiei, este primită numai cu mulțumire această amicală și cordială apropiere între ambele țeri. Ba putem dice, că și concuitorii noștri maghiari, cu tôte nedumerirea ce a dat'o pe față pressa lor în ajunul inaltei visite la București, sunt mulțumiți și liniștiți de această apropiere.

Ceea ce însă ține în nedumerire și-i neliniștesce pe Maghiari nu este faptul legăturilor de amicitie între suveranii și guvernele ambelor țeri, ci este nesiguranța șanselor bune ori rele, ce se pot nasce din gradata dezvoltare a lucrurilor pentru *causa română*, ceea ce în limbajul de obște usitat la noi înșemne *causa Românilor asuprași*, seu cum o numesc Maghiarii înșiși: *cestiunea naționalităților uemulțămite*.

Și este foarte semnificativ: tocmai aceleași nedumeriri, numai în ordine inversă, au sbuciumat gândurile noastre, ale Românilor, cărora sôrtea li-a destinat tristul rol de-a sta ascunși într'un unghiuleț, nebăgați în semă de nimeni, mâncând pânea amară a desmoștenitului în dizele de cea mai mare onôre și glorie pentru neamul românesc din regatul dunărean.

N'am spune adevărul, când am dice, că nedumerirea și neliniștea, de care vorbim, nu și-ar fi aflat expresiune la rândul său în modesta noastră pressă românesce de dincôce Dér decă ea s'a manifestat mai cu sficiune, seu cum am dice mai printre rânduri, lucrul a fost firesc și cauza îndoită.

Mai întâiu nu puteam noi, Români din Ardeal, Bănat și Țera unгурescă, să purtăm un limbajiu încreduț și cutezător, ca concu-

torii noștri maghiari, — noi, cari la Pesta suntem dîlnic respinși, ba huiduiți chiar cu ciomagul și cu baioneta, ér la București suntem dojeniiți, că vrem să turburăm circuitul politiceii statului român.

Al doilea, ori cât de asuprași și amăriți am fi, suntem Români și simțim românesce și într'un moment, când frații noștri din țera liberă vecină serbau o isbendă atât de mare și frumôsă a politiceii lor în serviciul păceii și a progresului din răsăritul european, nu ne lăsa inima să turburăm câtu-și de puțin veselia lor.

Ni am impus așa-dără, în fața mării cestiuni, ce ne agită deopotrivă cu adversarii noștri, în fața cestiunei: *ce se va mai alege din cauza română*, reserva cuvenită, dictată de lealitatea cătră tron și monarchia și de iubirea noastră de neam.

Astădi, după ce au trecut dizele solemnele pentru frații noștri de-un sânge, cuvine-se, ba este chiar o mare datorie a noastră, ca, conduși de aceeași lealitate și de aceeași iubire de neam, să ne dăm seama despre importanța reală, ce-o pot avé evenimentele amintite asupra mării întrebări de viață și de morțe pentru noi: ce sôrte le mai este destinată încă credincioșilor supuși Români ai Majestății Sale împăratului și regelui apostolic, și care este problema lor în viitor?

Două Interviewuri.

Ministrul-președinte român Dimitrie Sturdza a fost interviewat de cătră corespondentul special al dîarului „Pester Lloyd” asupra visitei monarchului austriac în România, și altor cestiuni, ce stau în legătură cu visita. Êtă după „P. L.” conținutul declarațiunilor d-lui Sturdza:

Mai întâiu ministrul-președinte român se exprimă asupra înșemnătății politice a visitei Maj. Sale. D-l Sturdza află această înșemnătate îndestul dovedită prin faptul, că domnitorul monarchiei austro-ungare își manifesta raporturile sale intime față cu regele Carol prin visita în România. Primirea grandiosă, ce i-s'a făcut împăratului-rege Francisc Iosif, a dovedit, cât de onorată și fericită se simte România prin acest act spontan al Majestății Sale.

Visita această, dice d-l Sturdza, n'am „pus'o la cale” noi, nici contele Goluchowski și nici eu, ci ea e productul modului de gândire înțelept și nobil al împăratului și regelui Francisc Iosif, primul mare principe, care s'a apropiat de România în pace și prietinie. Sultanii și Țarii, Pași și principii, cari vineau odinioară la noi, o făceau acesta cu pumn și sabie, și cu intențiunea de-a pune piciorul pe gâtul României. În locul asuprașitorilor de odinioară, ne-a onorat acum cu visita sa un adevărat principe al păceii, și mersul triumfal al Majestății Sale prin România a dovedit cât de adenc a simțit poporul nostru această onôre. Entusiasmul poporului izvora din inimă. Noi putem să facem din lipsă decorațiuni, dăr nu putem sili pe poporul acesta, ca să se entusiasmeze. Înșemnătatea visitei împăratului-rege Francisc Iosif se ridică și prin faptul, ca ea cade chiar în momentul, când în Orient s'au ivit complicațiuni, cari pretind deplină înțelegere între tôte puterile iubitoare de pace.

La întrebarea corespondentului, că ce cugetă el asupra faimelor despre intrarea României în tripla alianță d-l Sturdza răspunde zimbînd: Faimele acestea ating în mod curios. Austro-Ungaria este o monarchie mare, puternică, care reprezintă un vot penderos în concertul poporilor europene, și care jocă un rol distins. România e o țera mică, care în interesul său propriu se alătura la o politică, ce li garantază dezvoltarea. Politica această pôte fi numai politică de pace, și după-ce Austro-Ungaria este reprezentantul cel mai

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Porțile de fier.

(Fine.)

Tot pe la vremea aceea, Societatea Danubiană de navigațiune a adus pe inginerul american Wm. J. Mc. Alpine, care a făcut tôte măsurătorile și nivelajurile la Porțile de Fier de ambele părți ale Dunărei. Proiectul lui Mc. Alpine, asupra căruia s'a întins un vël de taină, tindea la facearea canalului pe malul României, adecă în canalul natural; dăr, din diferite motive, Alpine a fost silit să se rostescă pentru malul sêrbesc.

Ambii ingineri erau de părere ca dificultățile de comunicațiune se se înlătura printr'un canal tăiat prin masa stâncilor, și se se întindă rampa scăderii momentane a apei pe o linie mai lungă, de teama, pe care am amintit'o mai sus vorbind de proiectul lui Wex.

Și de astă-dată însă lucrurile au rămas în stare pe proiect.

La 1874, inginerii Wawra și Bodoky, precum și un inginer turc, au făcut noue

planuri, tot fără ca să se fi putat da lucrului un început de execuțiune.

Până în vremurile din urmă, singura lucrare pentru înlesnirea comunicațiunii în aceste părți, făcută în timpii noi, a fost șoseaua de pe malul stâng, croită de vestitul Séchény.

Lucrările actuale.

Așa au mers lucrurile până la Congresul din Berlin, care a însărcinat pe Austro-Ungaria cu două mari lucrări de comunicațiune: linia ferată transalpină între Italia și Austria și regularea cataractelor Dunărei.

Execuția acestor 2 mandate ale marilor puteri s'a împărțit apoi astfel: Austria să construescă linia ferată transalpină, ér Ungaria Porțile de Fier.

În 1887 ministrul ungar al lucrărilor publice, decedatul Gabriel Baross, a început lucrările de execuțiune a mandatului european. La început s'a voit să se facă lucrările în regie, cumpărându-se un spărgător de stânci cu 50,000 de florini. Dăr încercarea a fost zadarnică. S'au făcut apoi și alte încercări, dăr fără nici un rezultat. Ministrul a recurs în cele din urmă la un

concurș internațional. În fine, în 1890, Banca Disconto din Berlin, fabricantul Hugo Luther din Braunschweig și inginerul Hajdu Gyula au luat în întreprindere canalizarea Dunării pentru suma de 13 milioane de florini; ér statul ungar a contractat un împrumut de 45 milioane de franci cu rentă de 6 la sută asupra acestei lucrări. Lucrarea trebuia să fiă gata la 31 Decemvire 1895, dăr ea a întârziat până acum.

Lucrările s'au început în Iunie 1890. Guvernul ungar a numit pe d-nii ingineri Walandh, consilier ministerial, Ludovic Hoszkóczy, Eugen Gruber, Frantz Herbert, Rácskay Gyula și G. Kendl în direcțiunea lucrărilor tehnice.

Êtă munca, pe care trebuiau s'o săvêrșescă antreprenorii:

Tôte stâncile și greutățile, de-alungul Dunării, pe o distanță de 80 km., trebuie să se distrugă astfel, ca dela Stâncă și până la Orșova adencimea să fiă mai mare cu doi metri dela nivelul cel mai mic (o) al apei. Dela Orșova până la micile Porți de Fier, adencimea să fiă de trei metri dela nivelul zero al apei, ca astfel chiar și cele mai mari vapore să pôtă intra până

la Orșova, unde s'a construit un cheu mare costând un milion și jumătate de florini.

Lucrările s'au inaugurat la 15 Septemvire 1890 la punctul Greben, în fața reprezentanților guvernelor: austriac, ungar, român și sêrb.

Sub stêncile dela Greben s'au făcut nisce galerii, cari au fost umplute cu dinamită și cu ecrasită; mai sus, pe bordul unui vapor se aflau reprezentanții guvernelor sus numite, antreprenorii și inginerii. Vaporul s'a pus în legătură cu galeriile de sub stâncă printr'un fir electric. După câte-va discursuri, ministrul Baross a apăsat un buton și imediat o detunătură puternică azguduit văzduhul, apele Dunării au cloocit, ca valurile mării înfuriate, și stâncile s'au prăbușit. Acest moment solemn a fost eternizat prin o piatră comemorativă așezată de-asupra stâncei Alibeg, cu inscripția unгурescă:

SUB DOMNIA LUI
FRANTZ IOSEF I
FIIND PRIM-MINISTRU
CONTELE IULIUS SZAPÁRY
ȘI MINISTRU AL LUCRĂRILOR PUBLICE
BAROSS GABOR DE BELLUS
LA 15 SEPTEMBRE 1890.

marcant al acestei politice, noi îi urmărim cu cea mai deplină convingere. Soim că la dezvoltarea noastră avem lipsă de liniște, și n'am fost și nu suntem aplecați, să producem gâlcăvă în Europa. Deja atunci nutrea domnitorul nostru acest principiu, când i-se oferise regelui Carol coróna Bulgariei. El o refuză, pe motiv, că numai Europa e chemată să ia hotărâri în privința Bulgariei. Nici odată n'am uitat vorbele lui Bismark, care 'mi duse: „Dacă veți lura, noi vă vom sprijini“. Noi am lucrat, și el ne-a ajutat.

Nu e vorbă deci despre convenții stabilite și subscrise; cu toate acestea însă aș voi să vă narez o scenă, care îmi garantează mai mult intimitatea dintre ambii monarhi, decât o sută de documente subsemnate. La excursiunea de ieri în munți, Majestățile Lor au fost cât-va timp singuri împreună cu familia moștenitorului. Noi steteam la o parte, dăr cu toții vedurăm, cum copilașii părechi moștenitorului alergeră unul după celalalt la împăratul-rege Francisc Iosif, și îi sêrutară mâna, și cum apoi Maj. Sa îi ridică pe miștele în brațe și-i sărută din inimă. A fost o scenă familiară, care-mi va rămâne în memoria până la finea vieții mele.

Privitor la influința vizitei asupra raporturilor interne ale României, d-l Sturdza declară, că singura partidă mai mare, ce există în România afară de partida liberală dela putere, adică conservatorii — cărora, frica de Ruși, de care noi suntem liberi, și acum le zace în oșe — vedură acum, ce succes a obținut România sub guvernul liberal; cu toate, că — și d-l Sturdza accentuă această — nici contele Goluchowski, nici eu nu inițiarăm această vizită prea 'naltă, o țin ca cea mai fericită și a activității mele publice de 40 ani — la 1857 pășisem în serviciul publicității, după absolvirea studiilor mele — când mi-a fost dat să ved, că domnitorul mare și înțelept al Ungariei onorează în modul acesta România, recunoscând-o de un factor european, și punând-o ca atare înaintea întregii lumi.

La observarea corespondentului, că Maghiarii ar fi privit cu bucuria decurgearea festivității imponente fără de nici un ton discordant, de-ore-ce se lățiseră faime, că prezența deputaților italieni va da ansă la demonstrațiunii anti-maghiare, d-l Sturdza răspunde: Insu-ți ai putut vedă cât de nebasate au fost acele faime. Sutele de Maghiari, cari s'au postat cu insigniile lor naționale înaintea palatului ambasadei austro-ungare, n'au avut nici cel mai mic prilej, de a-se plânge de intoleranță națională.

Nenumăratele stindarde maghiare, ce

Binecuvântarea Dumneșcă asupra acestei lucrări și asupra autorilor ei!

S'au îndepărtat în cursul lucrării două milioane și jumătate metri cubi de materie. Pentru lucrări s'au întrebuițat 500,000 de vagoni, adică s'au transportat materialul de 500,000 de vagoni. S'au întrebuițat cărbuni în cantitate de 20,000 vagoni. Din fondul apelor s'au scos 109,000 metri cubi de stâncă.

Lucrările de regulare constau în:

Canaluri tăiate în stâncile de sub apă la cataractele Cozba, Sirenya, Doiche și Iuți, de 80 metri lățime și cu adâncimea necesară. Aceste canaluri sunt săpate în malul stâng.

Un dig (val) la cataractul periculos dela Greben.

În sfârșit, un canal la Porțile de fier. Canalul acesta e aproape în linie dreaptă cu deosebire de cel român, care era în semicerc și apa are în el o viteză vertiginosă. Astfel, pe când unui vapor îi trebuie numai 2 jum. minute la vale, la deal are nevoie de 30 minute după cât se dăce. Când vin apele mari, va fi nevoie de lanțuri pentru tras vapoarele. Împrejurarea această dă nascere la seriose îngrijiri, de cari probabil vom avea prilej să vorbim când-va.

fălăeau pe strade, au fost respectate, ceea-ce sciam înainte. Convingerea noastră și încrederea în gândirea sănătoasă a populațiunii merse stăt de departe, încât, când marchizul Pandolfi într'o scrisoare, — pe care bucuros ți-o pot pune la dispoziție — ceru garanții, că prezența sa și a soților săi nu va fi folosită pentru demonstrațiunii, noi am fost în poziția de-ai oferi momentan asigurările cele mai liniștitoare. Faptul, că Pandolfi s'a aflat îndemnat peste tot a scrie acea epistolă, singur combate faimele, că Italianii ar fi venit aici cu alte intențiuni, decât de-a serba în mod comun cu Românii intruți o serbare de bucurie.

La serbarea grandioasă a inaugurării canalului dela Porțile de Fier cu bucuria m'am folosit de ocaziunea a renouă cunoștințe vechi și prețioase cu bărbații de stat ungari și a încheia nouă cunoștințe, în special cu ministrul-președinte baron Banffy. Cu deosebire m'am bucurat, de-a fi putut renouă raportul meu vechi prietenesc ca d-l Desideriu de Silagyi. Kallay, Szilagyi și Apponyi formeză triumviratul, cu care am avut feroicele de-a putea comunica în mod extraordinar de intim. Probabil, că și întâlnirea noastră de acum va contribui, ca să se aplaneze divergențele nu prea acute dintre ambele țări, și ca să devină și raporturile împrumutate economice așa de intime, cum numai dorim.

Domniei tale însă, domnule meu, și colegilor d-tale maghiari dela presă nu vă pot îndestul de calduros recomanda, să contribuiți la o consolidare a raporturilor reciproce, și să vă împrietiniți cu supușii români ai Majestății Sale regelui ungar.

*

O persoană nenumită, care dăce că cunoșce pe contele Agenor Goluchowski încă din Paris, când era consilier la ambasadă, îl rugă pe ministrul de externe să-i spună câte ceva din călătoria sa în România. După cum spune anonimul interviator, Goluchowski numai cu greu s'a putut rezolva să facă următoarele declarațiuni, pe cari le vedem publicate în „Egyetértés“:

Când eram încă ministru plenipotențiar al Majestății Sale în România, cu fiecare ocaziune m'am convins despre atențiunea Sa deosebită față cu regele Carol, Regina și curtea română și despre interesul aldu ros, care-l manifesta familia regală română față cu Majestatea Sa, domnitorul meu imperial-regal. Deja atunci s'a înrădăcinat în mine ideea, că România, al cărei popor sub domnia regelui Carol înainteză în mod rapid, merită buna pornire, cu care Maj. Sa împăratul se poartă din partea sa particulară față cu ea.

Deci prima mea problemă a fost să influențez într'acolo, ca neînțelegerile, cari în continuu se întăresc între România și Ungaria, să fiă reduse la adeverata lor valoare. Căci cu toate că am avut cunoștință, că Românii ardeleni neconțenit agită în România, totuși sciam și aceea, că simțământul constituțional totdeauna va învinge în România, și regele Carol nu va permite, ca bunele raporturi existente între acele două țări, să fiă turburate prin căți-va aventurieri politici.

Activitatea mea obositore a fost întreruptă din întâmplare, și eu plecai acasă în Galiția — pentru de a mă ocupa cu economia. Dăr când încrederea deosebită a Majestății Sale mă ohiemă la acest post, din nou apucaii firele, și despre rezultat se pôte convinge ori-cine cu ochii.

Dimitrie Sturdza, ministrul-președineș român, s'a îngrijit în mod foarte demn de recunoștință și cu tact în, ca diariștii maghiari, cari au mers la Bucuresci, să nu se pôte plânge de nimic. Lângă colorile casei imperiale au fălăit în tot locul stindarde maghiare.

Cu bucurie pot constata, că în întrăga călătoria, nici cel mai neînsemnat ton conturbator nu s'a amestecat în serbări, și faptul acesta a servit spre înalta îndestulare a preagrațiosului nostru domnitor.

Căci de una te pot asigura, că pre-

oim Majestatea Sa vegheză cu mare îngrijire asupra păcei europene, chiar așa de cu mare îngrijire păzesce, ca poporele sale: să guste neconturbate binefacerele păcei.

Disolvarea camerei.

În ședința de Sâmbătă, 3 Octomvren, a camerei ungare, președintele a prezentat hârtia ministrului-președinte prin care se vestese în mod oficial, că camera va fi serbătorește închisă Lună în 5 Octomvren prin Majestatea Sa.

Așa-dăr ne aflăm în fața unui fapt împlinit. Dieta, ce a fost deschisă la 18 Februarie 1892, și-a ținut Sâmbăta trecută ultima ședință. În cursul întregului period electoral ea a ținut, cu cea de Sâmbătă cu tot, 659 ședințe.

Cu ocaziunea această contele Apponyi rugă încă odată pe guvern, ca să profite de această ultimă ședință pentru a arăta, ce atitudine are de gând să urmeze în cestiunea cvotei? Apponyi adică adresase guvernului o interpelare în cestiunea această, dăr guvernul încă n'a răspuns, și, fiind-că de atunci n'au trecut încă 30 de zile, el nici nu este obligat să răspundă. Întârzierea această intenționată a răspunsului îl face pe Apponyi să conchidă la o mare lipsă de sinceritate politică din partea guvernului. Situațiunea s'a agravat prin faptul, că ministrul austriac de finanțe cu ocaziunea expozeului său financiar a declarat cu hotărâre, că guvernul Austriei a pretins și pretinde modificarea cvotei în favorul Austriei. În urma această, dăce Apponyi, guvernul e cu atât mai obligat a-și lămuri atitudinea, ce vré s'o ia în această cestiune vitală.

Ministrul-președinte Banffy se spală prin câte-va cuvinte împrăscătore la adresa lui Apponyi. Dăce, că prin „sinceritatea politică“, la care se provocă Apponyi, acesta vré să facă numai servicii campaniei electorale poruite contra guvernului. El este sprijinit de majoritatea camerei și de așteptările acesteia are să țină cont. Declară, că nu se simte dator de-a răspunde lui Apponyi. Până când comisiunile pentru cvotă nu-și vor termina dezbaterile lor, guvernul n'are să ia nici o pozițiune în cestiunea cvotei. Numai după ce comisiunile își vor fi terminat lucrările, guvernul va avé să continue pertractările.

Ugrom sare în apărarea lui Apponyi. Cestiunea cvotei, dăce el, nu este cestiunea majorității, ci cestiunea țerei; țera plătesce cvota, țera vă susține pe d-vostre (ministriilor), dela țera trageți voi salariile, nu dela majoritate. Majoritatea numai că vă sprijinesce pentru de-a pute face acea politică, pe care o faceți spre rușinea și spre paguba țerei. Dacă d-l ministru-președinte nu cuteză să spună în public, ce atitudine urméză în cestiunea cvotei, câte procente a promis Austriacilor, pentru cât a vândut țera (Mare sgomot și mare mișcare în drepta), atunci noi avem dreptul să presupunem cele mai rele lucruri. Altfel n'ar cere dela candidații de deputați să-și dea cuvântul de onore, că vor vota pentru urcarea cvotei.

A mai vorbit Helfy, Horanszky, Polonyi, ér la urmă deputatul Hock a interpelat în cauza imoralițăților dela Os-Budavár și în special în cauza insultării crucei. Ministrul de interne Percei a răspuns, că căpitanul de poliție din Budapesta a luat măsură, ca astfel de porcării, prin cari se se profaneze sentimentul religios al creștinilor, să nu se mai întempele.

La urmă președintele Szilagyi Dezső printr'o vorbire „patriotică“ și-a luat adio dela camera.

În aceeași zi a fost închisă și camera magnaților.

*

E interesant, cum caracterizează „Magyarország“ răspunsul, ce l'a dat ministrul-președinte Banffy lui Apponyi:

Ar fi fost de ajuns, dăce fôia ungurescă, ca Banffy să promită, că nu va conșimți a se urea cvota, pentru ca guvernul lui să devină imediat cel mai popular. Dăr Banffy, cum se vede, are gendarul destui, și fișpani destui. El deci nu afla lipsă să

mai câștige popularitatea publicului, deși se află în preima alegerilor. Dominațiunea dualismului a isbutit în decursul celor 30 de ani să corumpă și terorizeze opiniunea publică ungurescă în așa măsură, încât cine are bani, gendarmi și fișpani, întot-deuna soie să-și facă majoritate. Începând dela Andrassy, Lonyay, Bitto, Szlavy, Tisza, Szapary și Wekerle, totuși au fost conșcii despre aceea, că pe ei numai banii, gendarmii și fișpanii îi țin la putere, dăr simțul de onore li-a șoptit totuși, că cel puțin la aparință mai au o datorință și față de virtute. În persoana lui Banffy însă s'a întrunit nesciința nudă cu cinismul gol. Răspunsul dat acum de el în cameră este produsul acestor două însușiri.

Distincțiuni, decorațiuni și daruri.

Foile bucuressene anunță, că Împăratul Francisc Iosif ca să dea expresiune Înaltei Sale mulțumiri față cu progresele realizate de armata română a decorat pe toți generalii și oficerii superiori, cari au luat parte la revista dela Cotroceni, până la gradul de major inclusive. Printre oficerii inferiori au fost decorați și adjutanții generalilor. În total Împăratul a împărțit armatei române peste 400 de decorațiuni.

M. Sa Împăratul, precum am amintit și în numărul trecut, printr'un autograf scris în terminul forte grațios și datat 17 (29) Septemvren (dăca revistei dela Cotroceni), a numit pe Principele moștenitor Ferdinand colonel al regimentului 6-lea de infanterie cu garniziunea la Budapesta, al cărai proprietar de onore este Regele Carol.

M. Sa Împăratul Francisc Iosif a dărut din incidentalul vizitei Sale în Bucuresci pentru serăcii capitalei române 12,000 Lei, ér 10,000 pentru servitorii palatului.

Directorul general al căilor ferate române, A. Saligny a fost decorat cu ordinul „Francisc Iosif“ în gradul de mare oficer.

*

Contele Goluchowski ministrul de externe austro-ungar a primit ca dar dela Regele Carol portretul Său în miniatură. Rama este de fildeș încrustat cu diamante și rubine forte scumpe. Portretul poartă iscalitura autografă a Regelui Carol.

D-l consilier de curte Klaudy, directorul trenurilor imperiale, al primit deasemenen un portret a M. Sale Regelui Carol în rame forte bogate.

Stânca „Francisc Iosif“. Când se aflau Saveranii români cu Înaltul Lor Ôspe împărătesco la Stâna regală din Sinaia, Împăratul cu Regele Carol s'au urcat în vârful stâncei de lângă stâncă, care este încunjurată cu gratii de fier și formeză un belvedere. M. Sa Împăratul a fost încântat de priveliștea, ce i-s'a oferit, având înaintea Sa totă Sinaia cu valea Prahovei. După-ce s'au dat jos de pe stâncă, când erau érași cu toții împreună, M. S. Segele Carol a adresat Înaltului Său Ôspe, de sigur în limba germană, următoarele cuvinte: „Pentru a păstra vremurilor viitoare o amintire vădută a acestei zile frumoșe și neuitate, în care am avut bucuria vizitei Majestății Sale Împăratului, rog pe Majestatea Vostre să-mi permită a da acestei stânci cu vederea asupra Sinaiei și asupra văii Prahovei, cari au plăcut atât de mult Majestății Vostre, numele de „Stânca Francisc Iosif“. („Frazz Iosephs-Höhe“). M. Sa Împăratul a mulțumit în mod călduros.

Noua întreprindere comercială „Concordia“ din Sibiu, despre care am scris mai pe larg în numărul trecut al fôiei noastre, va ocupa locul înșoțirii de „Consum“, ce se înființase pe la sfârșitul anului trecut în Sibiu și care, în lipsa de capital și de membri suficienti, a trebuit să lichideze. Noua întreprindere, inițiată de „Albina“, este pusă pe base tari și forte promițătoare. Prospectul, pe care l'am reprodus deja, este publicat de „Albina“ institut de credit și de economii în Sibiu. Membrii consiliului de direcțiune al „Albinei“: Ioan Hannia, protopresbiter, președinte; Iosif Sterca Șuluțiu, consilier de tribunal

reg. în pensiune, vice-președinte: Leontin Simonescu, secretar al consistorului metropolitan, vice-președinte; Simeon Damian, avocat; George Dima, profesor seminarial; Alexandru Lebu, proprietar; Pantalion Lucaș, căpitan ces. reg. în pensiune; Petru Nemes, notariu public reg., Ioan Papiu, protopresbiter; George Pop, protopresbiter în Băsești; Ioan Popa, avocat; Dr. Nicolau Veoerdea, avocat. *Membrii comitetului de supraveghere al „Albinei“*: Dr. Ilie Beu, medic; Dr. Aurel Brote, director la „Transilvania“; Ioan Crețu, vice-notar comitatens Dr. Ilariou Pușcariu, archimandrit, vicar archiepisc.; Ștefan Stroia, proprietar. *Funcționari de ai „Albinei“*: Parteniu Cosma, director executiv; Valeriu Bologa, dirigent la filială în Brașov; Dr. Octavian Russu, avocat; Iosif Lissai, șef-contabil la centrală; Nicolau P. Petrescu, adjunct la filială; Dominic Rațiu, contabil la centrală.

SCIRILE ȚILEI.

— 23 Septembrie.

Trei noi membri în camera magnaților. Fôia oficială ungară publică autograful prea înalt, prin care se numesc următorii trei noi membri în camera magnaților: Sigismund Brody, diarist, Samuil Masirevič, jude de Curiă în pensiune, și Eugen Szabo, consilier ministerial în pensiune.

— 0 —

Diar românesc în Șimleul Silvaniei. „Erdélyi Hirado“ din Clușiu publică știrile, că la începutul lunii lui Martie 1897 va apăre în Șimleul Silvaniei o fôie politică românească, la început de trei ori pe săptămână și mai târziu eventual va deveni diar cotidian. Diarul va ave tipografia separată, a cărei societate pe acții deja e și compusă, și se va numi „Revista Silvaniei“.

— 0 —

Ôspeții italieni la Sinaia. Deputații și senatorii italieni, cari au venit dela conferența interparlamentară din Budapesta să viziteze România, au sosit Sâmbătă în Sinaia, unde s'au prezentat Regelui și Reginei. După ce Suvranii s'au întreținut câtăva vreme cu ôspeții italieni, i-au oprit la dejun.

— 0 —

Inaugurarea lucrărilor portului Constanța. Pentru solemnitatea punerii petrei fundamentale al lucrărilor portului Constanța, se va construi în acest Port un frumos pavilion destinat pentru primirea familiei regale. De asemenea se va construi și o sală mare pentru banchet, la care vor fi invitate vre-o 300 de persoane.

— 0 —

Victima afacerii Svastică-Csesznak. Din Zala-Egerszeg se depeșeză, că Vinerea trecută a răposat acolo locotenentele Emorie Svastică, asupra cărui pușcase înainte cu câte-va săptămâni avocatul Iosif Csesznak din Perlak. La timpul său făcuserăm amintire despre motivul atacului.

— 0 —

La facultatea teologică din Blășiu sunt înscriși până acum 43 alumi din arhi-diecesă și 2 din diecesa Lugoșului. Anul scolastic, cum spune „Unirea“, s'a început în 3 Octomvru n.

— 0 —

Expoziția din Budapesta, după cum spun foile unguresci, dela deschiderea sa și până la 1 Octomvru a fost cercetată de 490.990 ômeni. Expoziția din 1885 a fost cercetată în același timp de 1,748.000 ômeni. Va să dîoă pe lângă tôte agitațiunile extra-ordinare, expoziția „milenară“ în privința vizitatorilor fôrte cu puțin s'a putut ridică mai pe sus ca expoziția din 1885. Expoziția actuală nu se va închide în 31 Octomvru, după cum era proiectat, ci în 2 Novembre.

— 0 —

Omor misterios. Vineri în 2 Octomvru s'era, venind nisse tineri dela Dirste, afară cam 20 pași dela Dirste spre Brașov lângă linia tramvaiului corpul preotului gr. or. din Belin, Alexe Bucșa, întins în șanț fără conșiență și plin de sânge. Acei tineri îl luară în trăsura ducându-l la poliție, unde interogată fiind după ce și veni

puțin în ori preotul arată numai 2 degete, simbolisând, că 2 indiviđi l'ar fi bătut. Preotul a murit Sâmbătă cătră s'era, în spitalul civil din loc.

— 0 —

Jurământ fals. Diarul „Aradi Köz'öy“ publică următoarea întâmplare: În biserica din comuna Galsa, înaintea statuei Preacuratei Feciore Maria, ȕilele trecute închină o nevastă tînără țerancoă. Biserica era golă și numai un bărbat stătea aprôpe lângă femeia, ce înjunchia. Femeia cu mâinile ridicate spre cer jura, ér bărbatul asculta. De-odată femeia țipă, își puse mâna pe inimă și apoi fără simțiri se rostogoli pe padimentul bisericii. Bărbatul duse pe nevastă acasă; aci ea își veni în ori, dér îndată éráși își perdú simțirile și în fine muri. Spre comentarea acestui fapt tragic fôia sus numită scrie următoarele: Țeranul Mihail Vass din Galsa deja de mult a bănuit pe tînăra sa femeia, că i-ar fi necredincioasă și din cauza acesta el era în conștiința neliniștit. Ȑilele trecute, ne mai putendu-se stăpâni, ȕise soției sale: „Vino cu mine în biserică și d'ecă te simți nevinovată, să juri înaintea statuei Preacuratei Feciore Maria, că n'ai avut amant“. Femeia a fost gata să facă, ceea ce i-a ȕis bărbatului. Merseră ambii în biserică și soția lui Mihail Vass în genunchi jură, că e nevinovată. Femeia acasă, după-ce s'a treȕit, chemă la patul său pe bărbat și cu căință îi spuse, că ea a jurat fals în biserică. Puțin după mărturisirea acesta, femeia muri. Cadavrul ei a fost secționat și medicii au constatat, că ea a murit în urma apoplexiei.

Nou abonament la GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Octomvru 1896 st. v.

se deschide nou abonament la care invităm pe toți amicii și prietenii fôiei noastre.

Prețuri abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe șese luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	40 franci
pe șese luni	20 „
pe trei luni	10 „

Abonarea se pôte face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

O voce germană și rusescă.

Dăm loc aici pe scurt vocii unui diar de frunte german, precum și vocii unui diar de frunte rusesc, — voci caracteristice în fața întelnirii monarhilor la Orșova și Bucuresci:

Diarul „Vossische Zeitung“ din Berlin scrie din incidentul visitei împărătesci în România între altele:

Privim și noi în Germania, cu mare bucurie, întrevăderea dela Bucuresci. Cu cât legătura dintre Habsburgi și Hohenzollerni va fi mai strânsă, cu atât înfrățirea dintre poporele de sub sceptrul lor va fi mai mare. De altmintrelea România a dovedit în mod strălucit ceea ce pôte să producă forța de activitate germană (deutsche Thatkraft).

La strigătele entusiaste de „Trăescă“, care primesc aȕi pe împăratul Francis Iosif în România dorim să răspundem printr'un salut al poporului german adresat poporului român: „Trăescă România“.

* „Novoje Vremja“ ȕice:

Nu de mult încă întelnirea împăratului Austriei cu regele României și Serbiei ar fi deșteptat în Rusia neîncredere, precum și credința, că această întelnire e îndreptată în contra poziției Rusiei în Peninsula-Balcanică.

Timpul acesta însă a trecut. Rusia a rezolvat cestiunea bulgară într'o formă, care dovedește, că Rusia nu vrése se amestece în afacerile interne ale principatului; rolul Rusiei în Constantinopol se află în deplină armonie cu acela al Austro-Ungariei. Impăratul Francis Iosif știe, că d'ecă criza orientală ar aduce cu sine încercături internaționale, rolul, ce ar fi sililită să-l ia asupra-și Rusia, nu va amenința nici oât de puțin interesele Austro-Ungariei.

În asemenea împrejurări cei din Rusia sunt convinși, că Austro-Ungaria nu voește să facă din România și din Serbia unelte dușmănoase Rusiei.

Și celelalte țiare rusesci vorbesc în același sens, cu liniște asupra apropierei României și Serbiei de Austro-Ungaria, manifestată cu ocazia serbărilor dela Orșova.

România și Grecia.

Sub titlul „Convenția consulară cu Grecia“, „Epoca“ din Bucuresci scrie în numărul său de Duminecă următoarele:

„Baza împăcării noastre cu Grecia n'a fost nici cestiunea Zappa, nici alte mărunțisuri neînsemnate. Întăiu a fost situația politice generale, în al doilea rând situația politice din Balcani și în al treilea rând avantajele materiale, pe cari le reclamă Grecia.

„Aceste avantaje se află stipulate într'un proiect de convenție consulară dintre România și Grecia.

„Acastă convenție cuprinde patru puncte însemnate și anume:

- 1) Jurisdicțiunea consulilor greci.
- 2) Drepturile consulilor asupra vaselor pe Dunăre seu Mare.
- 3) Cestiunea moștenirilor.
- 4) Situația supușilor greci și aceea a comunităților lor.

„Terminii acestei convențiuni consulare au fost discutați între d-l D. Sturdza și d-l Cl. Rhangabé, trimisul estra-ordinar al Greciei.

„Misiunea d-lui Rhangabé nici nu are alt scop decât negocierea acestei convențiuni. Îndată ce ultimele amănunte privitoare la acest act vor fi regulate, misiunea estra-ordinară a d-lui Rhangabé va lua sfârșit, diplomatul grec va merge la Berlin și se vor relua relațiunile normale cu Grecia, care va trimete probabil pe d-l Durutti, care a mai represintat Grecia în Bucuresci, ca ministru plenipotențiar. Acum d-l Durutti e guvernator la Corfu.

„Ȑinem să spunem, că nu numai aceste soirii le avem dintr'o sorginte absolut sigură, dér încă că avem la noi piese, cu cari putem dovedi tot ce am spus. Desfidem, dér, presa guvernamentală să ne desmintă.“

Turburările din Turcia.

Din Constantinopol se depeșeză, că satul Pingan din vilajetul Siwas a fost aprins de cătră Armeni; de altă parte se anunță, că transportările în masă ale Armenilor din Constantinopol în Asia mică au încetat, după cum se ȕice, la sfatul dat Sultanului din partea ambasadorului german.

„Journal des Débats“ primesce o corespondență dela un Frances, care fusese primit Dumineca trecută în audiență la Sultanul. În corespondență se spune, că Sultanul s'ar fi esprimit cu acea ocaziune asupra cestiunei armenesci, în următorul mod:

„Guvernul turcesc își va da tôte silințele ca să fiă introduse reformele necesare. Dorința sa este să se respecte tôte îndatoririle luate prin convenția dela Berlin, cu tôte că unele clausule, favorabile Turciei, au fost date uitării. În Europa nu voiesc să recunoască greutățile materiale, cu cari are a-se lupta Sultanul pentru de-a realiza intențiunile sale salutare. Notabilitățile armenesci i-au înaintat o adresă, în care spun, că liniștea lor o încredințază marinosității Sultanului.“

Ambasadorii au făcut un pas comun

la Pörtă, ca guvernorul general Berovic-Pașa din Creta să facă un împrumut, după cum va afla el de lipsă, și nu după cum îi va dicta ministrul de finanțe, turcesc.

Teatru german. C'un succes și mai bun ca opereta cea dintăiu „Zigeunerbaron“ s'a dat Sâmbătă s'era opereta „Fledermaus“ de Strauss cu frumoasă-i musică. Ni s'a dat ocaziunea de astă-dată a cunoșce o nouă putere musicală din societatea d-lui Bauer. Este d-ra Iosefina Makesch, care cu vocea-i d'un timbru puternic de mezzo-sopran a cărui tonuri, cu deosebire cele de jos, sunt pline. Pe lângă acesta jocul ei este fôrte viu și figura-i simpatică. D-ra Eibenschütz (Rosalinda) și-a esecutat cu bravură partea ei care mai ales în aria din actul al doilea a secerat aplause. Tenorul liric armonia pe deplin și ia succes cu deosebire dueturile cu d-șora Eibenschütz cu tôte că iol colo detonă nițel. Impresia oât de bună ni-a rămas dela d-l Leichter, care este neîndoios o putere din cele dintăiu.

„Drei Paar Schuhe“, cunoscuta comedie cu cântări de Berla, a intrunit aseră un public numeros, care după cum s'a putut vedé din buna dispoziția, a lui a rămas încântat de această producțiune succésă și cu deosebire de prestațiunile D-rei I. Makesch, care e neîntrecută ca subretă.

Repertoarul săptămăinii acesteia e următorul: Aȕi Lună „Jedem das Seine“, comedie în 3 acte de Fischer. Marți „Die Goldprobe“ comedie în 5 acte de C. Saaz. Mercuri, „Der Obersteiger“ operetă de Zeller. Joi, „Nordische Heerfahrt“ dramă în 4 acte de Ibsen. Sâmbătă, „Das Heiratsnest“ comedie în 3 acte de Davis.

NECROLOG. Elena Hosszu nasc. Lazar, soția d-lui Ladislau V. Hosszu, jude la tabla r. din Clușiu, a răposat la 2 Oct. n. c. în al 35-lea an al etății și al 16-lea al căsătoriei. — Fiă-i țerena ușora!

DIVERSE.

Lefurile artiștilor. Etă cum sunt plătiți artiștii dela Opera din Paris: Tenorul Naudin 110,000 de franci pe an; Gueymard 72,000 de franci; Villaret 45,000; Morère 40,000 și Warot 30,009; baritonul Faure 90,000 de lei; basistii Obin și Belval cu câte 38,000 de franci; D-na Gueymard 60,000 de franci. Se ȕice apoi, că celebra chanteusă Yvette Guilbert primesce 25000, de franci pe lună seu 300,000 de lei pe an!

Femeile în Siberia. Este cunoscut, că Siberia, și mai cu sémă părțile din Vest, sunt fôrte sărace de femei, așa încât nicăiri sexul frumos nu are mai mare căutare ca acolo. Pentru acesta femeile duc o viață așa de frumoasă în Siberia, încât nu le place a o părăsi după ce sôrtea le-a dus acolo. Se pôte susține cu siguranță, că în depărtatul Vest nici o singură fată nu rămâne nemăritată. În multe locuri câte o femeie trăiesce cu mai mulți bărbați fără vre-un obstacol din partea cuiva. Fôrte caracteristic este următoarea povestire, pe care o estragem din diarul siberian „Wladivostok“: „Ori de câte-ori pornesc din gura riului Amur un vapor cu soldați liberați din diferite garnisone ale Siberiei spre a-se întôrce în Rusia europenă se re petă următoarele scene: Cu câte-va ȕile naintea pornirii vaporului, multe femei ale soldaților liberați și cari au urmat pe aceștia la Wladivostok dispar fără a puté fi găsite nicăiri. Bieții soți caută înzadar pe necredincioșele lor neveste, până în momentul ultimului semnal al plecării vaporului, care îi întôrce pentru totdeauna la locul natal. Femeile preferă să rămână în Siberia și îndată după pornirea vaporului ele es vesele din ascundătoarele lor“. Când vaporul „Orel“ al flotilei voluntare pornea pentru ultima oră în acest an din Wladivostok spre Odessa, — mai mulți soldați însurați au plecat fără femeile lor. Unspre-dece din acestea au dispărut în ultimul moment, și nu era cu puțință de a le găsi.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Table with exchange rates for various currencies and commodities like gold, silver, and bonds from Vienna.

Cursul pietei Braşov.

Table with market prices for various goods in Braşov, including different types of flour and oil.

Mărci germane Cump. — Vend. —
Lire turcesci Cump. — Vend. —
Seris. fonc. Albina 5% 100.75 Vend. 101.75

Nr. 6749—1896.

Publicaţiune.

Din partea subscrişului Magistrat se aduce prin acesta la cunoscinţă publică, că Joi în 22 Octombrie 1896 la 10 ore a. m. în sala comunităţii se va ţine licitaţie pentru arendarea păşunitei de erva a oilor din hotarul Sighişorei pe anul 1896/97.

Sighişora, 28 Septembrie 1896.
1084,1—2 Magistratul oraşenesc.

Anunţuri

(inserţiuni şi reclame)

Suntă a se adresa subscrişei administraţiunii. In cazul publicării unui anunţ mai mult de odată se face scădemânt, care creşte cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazeta Trans.“

O specialitate naturală nepreţuibilă

este apa minerală alcalin-acidă bicarbonată

Isvorul „MATILDA“ de Bodok,

care după experienţele făcute sau dovedit ca o apă medicinală prea eficace şi plăcută, mai ales: la conturbări de mistuire, maladiile stomacului, a rinichilor, a beşiciei udului şi ale organelor respiratoare etc.

Borviz de primul rang

care prin limpezitatea sa rară şi prin conţinutul său mare în acid carbonic natural—de un gust şi efect prea plăcut şi binefăcător—va îndeplini chiar şi pretenşiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

DEPOSIT PROPRIU în Braşov: strada Căldărarilor Nr. 68, în Sibiu, Sighişora şi în Alba-Julia: la D-l I. B. Misselbacher sen., în Cluj: la Segesváry és társai, în Deva: la Balog Gyula, în Orăştie: la Németh János.

Cu totă stima:

Administraţiunea isvorului „MATILDA.“

1025,23—100

JOSEF GYÖRGY, (comit. Háromszék). Bodok. (Transilvania).

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Oct. 1896.

Large railway schedule table with multiple columns for train types, destinations, and departure/arrival times. Includes sections for Budapest-Predeal, Ghiriş-Turda, Copsa-mică-Sibiu-Avrig-Făgăraş, Simeria (Piski)-Hunedóra, Braşov-Zărneşti, Mureş-Ludoş-Bistriţa, Arad-Timişoara, Sibiu-Cisnădie, and Sighişora-Odorheiu-săcesc.

Notă: Orele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se citi de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadraţi cu linii mai negre însemnează orele de noapte.